

نورلۇق يۈزدى

تۈرك اوجاقلارنىڭ ئاسراڧتارى باسۇمچىسى

جلد : ۱ — ۲۱

نېسان ۱۹۲۸
اۈن یدىجىسى سنە

صاى : ۴ — ۱۹۸

تورك معمارى

محررى
معمار حكمت

معمارى عزمده حقيقه تدقيق ايندلمه مش مهم بر قسم ده معمارى بلدى به عائد آثار و آبادانمزد در. اجتماعى وصحى احتياجاتك وجوده كتيديكى اولر، خافلر، حماملر، چشمه لر كې اثرلرله مدافعه مملكت غايه سيلاه انشاليدلمش اولان قلعه لر و بونلره عائد تفرعات و امور نافعه نك اك قدر تلى آثارندن اولان لويپرلر بوتون معناسيله تدقيق و تبعة شاياندر. اسكى تورك معمارى و انشاآت نك اوقدر يوكسك و قيمتلى اثرلرى واردركه، بونلر كن فن و صنعت نقطه نظرندن درجه اهميت و قيمتلىرى آنجق جدى بر صورتده بايله جق تدقيقات ميدانه چيقاره بيلير. عصرلر دى كور و لتولو چاغلايانلر ك مدهش قوتلرينه قارشى بكاره بر كته كى كوكس ويره ن و ممانت انشائيه سنى غائب ايتنه ين كوپرلر، بوانشاآت نك قيمت و ماهيت فنيه سنى غايت آچيق بر صورتده كوستره ن برر معياردر. بناء عليه اسكى صنعتلر بونلر تدقيق مى بور جملر عزمده ن برىسى، بلكه ده بر نچيسى در. بعضاً دنيايوركه، غربك مدنيت سيستملىرى عينا آليورز، نه ايجون معمارى سنى، موسيقى سنى عينا آلامالام ؟ برايكى مثال ايله بوفكر اطرافنده بيان مطالعه نى فائده لى كور يورم .

موسيقى نى نظر دقته آبرسه ق، اك يقين و جانلى بر مثال اولق اوزره ماجارلرى كوستره بيليرز . ماجارلر سته لرجه موسيقى لرنده كيده جك بر يول ، اولاشاجاق بر غايه آزاديلر . يوكسك اجنبى پروفورلردن درس آلديلر . نتيجه ده تشكىل ايدن موسيقى نك مى روحلرينه يابانجى كلديكى سزديلر . دوشونديلر ؛ استقبال قوتلى ايشيقي يالكر قونسرو اتو . وارك در سخانه لرنده دكل، اسكى اثرلرنده و خلقك روحنده بولابله جكلرينه ايمان ايتديلر . ماجار موسيقى شناسلرى سته لرجه كوى كوى كزديلر . خلقدن طولادقلى شرفيلرى تدقيق و تحليل ايتديلر و مه ساروش بلك قونفرانسنده سويلديكى كې خلقى روحى اونلره الهام منبى اولدى . خلقى روحنك تأثيرى آلتنده وجوده كتيديكلرى اثرلرى بونلر بوتون دنيا سوه رك ديكلر . رسم ده ده مى روح، مى ذوق حاكمدر . تدقيق اعزى

صوك زمانلره توجه ايدرسه ك كورورزكه، تورك رساملرله برابر آوروپاده عبنى آتليه ده وعبنى معلمك تحت نظارتنده چالیشان و نيشه ن بولغار رساملرى آراسنده نه قدر مهم صنعت فرقلى واردر . رسمده قوت و قدرت صنعتكارانه نى عبنى منبعدن آلان بوايكى عركك اثرلرى بر برندن چوق فرقلى در . رنك، قومپوزيسيون، چالشمه سيستمى تماماً باشقه در . بولغار رساملرى مملكتلرنده بر بولغار اقونلر ك آنا خطرلى وجوده كتيديكلر كن، تورك رساملرى ده مى ذوقلر نك، روحلرينه يقين رنكلر ك ايجنده بر تورك اقونلر ك موقيتلى غايه سته دوغرو كيديورلر .

معمارى ده ده ملتلىرى روحله حركت ايدىيورلر . وجوده كتيديكلر اثرلر موده رن دى اولسه، اوزرنده مليتنك رنكى ثابت بر رنكله ايشانمشدر . اساساً اينانله سى لازمكلى بر حقيقت تاريخيه دركه، بوتون يكيديكلر اسكى نى تدقيق بر نتيجه سى در . بونلر آوستريا موده رن معمارى سنى معروف شخصيتلرندن اولان هولچ مايسترك اثرلرنده آوستريا غوتيك معمارى سنى ده برن تأثيرلرى قولايقله كوروله بيلمكده در . آلمانلر ك [تان برغ] ده كى صوك مى آبدلر ده اسكى آلمان قاعه لر نك يكي فكر و غايه به نظر آ تطبيق ايدلمش بر اورنكندن باشقا برشى دكلدر . معمارى جريانلره حاكم اولان، عصر ك احتياجات و احتساساتى اولدنى كې، صنعتكار دماغلرى ايجون منبع الهام ده اوزلرنده مليتنك ايزلرى ايشانمش اولان اسكى آثار و نفاشدر .

هيچ بر ملت ك صنايع نفيسه سنى عينا قويه ممكن دكلدر . واولاماز . مدنى جريانلر اوغرا دى نى محيطلرده آيرى آيرى شكللر آليرلر . اوشكللر ك هپسى مدنى در ، فقط رنكلرى آيرى در . معاصر مدنيتك غايه لر نه حرمتكار اولق، انشاآت سيستملىرى نيمه مك، مسلكى غايه لره عائد بنالرده اوزون تجربه لرك محسولى اولان پلانلر نى قويه ايتك الزمدر . بو خصوصده دفته چالشمقه برابر كندى معمارى عزمى ده بر صنعت قوتى اوله رق تدقيق ايتمه مز ايجاب ايددر . چونكه

تورک اولرینک معماریمزده اک مهم اولانلریه
استانبول وجوانرندہ تعادفی ایدلیکی کبی بروسه ،
کوتاهییه ، قونییه کبی اسکی تورک حکومت وسنت
مرکز لرنده ده پلان و تزینات اعتبارله حائز اهمیت اولر
موجوددر .

اسکی شهرلریز اکثریتله باغچه ایچرلرنده یالیش
اولردن ترکب ایدردی . اولری باغچه اوزرلرینه
یاپارق شهرلر تاسیسی بوکونک شهر معمارقنده بیله
اک صحنی بر اساس اولقی اوزره قبول ایدلکده در . حتی
بوخصوصده پروپاغاندایاقی اوزره جمعیتلر بیله تشکل
ایتمشدر . باغ و باغچه نیک مفتونی اولان اجداد صحنی بدیی
ذوقلری ، لاله ، سنبل باغچه لری نیک کوزلکلی
آراسنده یایدق لری اولرنده ده کوسترمشلردی . بو
اولر خارجاً بک ساده ومتواضع برشکلده یایلدی .
اکثریتله ایکی قات اولان بوسنلرک ایکنجی قاتنه خارج
برسدیوه نله چیقیلر و بوسدیوه ن، طاوانلرنده ده برین
برذوق معصولی اولان نقشلی برصوندورمایه چیقاردی .
اولرک باغچه یه ، دکزه ، حاصلی کوزل بر منظره یه
قارشى برر ورائداسی اولان بوقسلره اجداد منحیات
دیرلردی . تورک اولرینک اک سه وئی برکوشه سی
اولان بو حیاتلر حقیقه انسانه حیات و بره جک بر
کوزلکده انشا ایدیلردی . مسافر اوطله لری نیک
یان پنجره لری حیاته باقاردی . شومینه لر ، حجره لر
وطولابلرله سوسلنمش اولان مسافر اوطله لری نیک
دیوارلرینه ده زمین وزمانله متناسب شعرلری یازیلردی .
مسافر اوطله لری نیک برکوشه سنده اوطله به نسبتاً ده اوافق
وایکی آیاق مریدیه نله چیقیلر بریش یاپارلردی که ،
بونیشلر بر مطالعه وسکونت کوشه سی اوله رق
قولانیلردی .

تورک اولرینک بفروشاتنده ده اساس ، استراحتک
تأمینی ایدی . کنیش کره وه تیرک اوزرینه خالیر ،
خالی یاصدیقلر قونیردی . پنجره لری اورتی برده لر
قبورجقلی کتن چوزمه اوزرینه حساب اوله رق
ایشلنیردی . بوکونک مدنی سالونلرنده عیناً تطبیق
ایدیان بوطرز تفریش تماماً تورک استیلدر .

حاصلی اسکی تورک اوی تشکلات و تفریشاتیله
استراحتک برآبدیه سی ایدی . بو اولرک یاناق اوطله
لری ، صرافورنه لی حماملری ، لیونلق دنیلن قیش
باغچه لری کوستریورکه ، شرائط صحیه سی ده انشآتنده
تماماً دوشونولمشدی .

تورک نقاشلری دیوار و طاوان نقشلرنده مهم

هرملتک یارادیلیشده بکدیگرندن چوق فرقی سجه لری ،
دوشونجه لری ، احوال وعاداتی واردر . اسکی
معماریمزک تدقیق ایدلمه مش برقسی اولان اسکی تورک
اولری . بوکونکی خرابه لرندن آکلاپورزک . احتیاجک
تبیث ایتدیکی مدنی برشکلده وصحنی شرائطی جامع
اولارق انشا ایدیلردی . تورک اولرنده شرائط اقلیمییه ،
احوال وعصنات بلده اجرای تأثیر ایلردی . بناء علیه
تورک اولرینی یالکز بر وجهه دن تدقیق دوشور
دکلدر . قوجه یوردک شرقنده کی تورک اویله غربنده کی
تورک اوی آراسنده مهم فرقلر واردر .

ولایات شرقیه ده نیک تونک قالمش اولان اسکی
اولر ، طبیعتک صفوقلرینه ، فورطنه لری نه قارشى قویا بیله جک
برحاله ده یالاشدر . استانبول وجوانرینک نارین صاچاقلی
اولری برینه بورالرده اوزرلری طوپراقلی وچایتسز ،
پنجره لرنده میشه دن قالین قاپاقلی اولری یایلدی . ارضرومک
اسکی اولرنده بکانه غایه صفوقدن قورونعقدی . اسکی
ارضروم اولری معماری وانشآت نفقاة نظرندن
چوق مهمدر . بسلرک اک دقتی انشا ایدلش اولان
محملری زمین قاتلری ومطبخلری در . آشخانه دنیلن
بومطبخلرک میشه کیریشلرله تشکل ایدن قبه لی طاوانلری
چوق شایان دقتدر . مطبخلری تزین ایدن رافلر ،
طولابلر ، تاندیرلی کنیش کمرلی اوجاقلر و آشخانه
سه کیسی دنیلن مطبخ داخلنده کی بیک اوطله لری
چوق مهمدر . بو اولر مزین طاوانلی کنیش مسافر
اوطله لرله طوغله دوشه لی کیلارلری ایلهمدنی برذوق
بوتون لوازمی تأمین ایتمکده ایدی . داملرک دوز
وطوپراق اولسی ده اقلیمک احتیاج حس ایتدیردیکی
بر مسئله در . ارضروم کبی بر متره درینلکه قدر
طوپراغی دونان بر محیطده داملرک اوزرینی قالین بر
طوپراق طبقه سی ایله اورتک عصرلرجه اوله عائد
فنی بردوشونجه نیک موفقیتلی بر نتیجه سیدر . بناداخلنی
خارجی برودتدن تجریدایچون تطبیق ایدیان بوانشآت
سیستمی ابتدائی کورمه ملی در . بوکون بوتون آوروپا
انشآتنده حاکم اولان دوز چاتیلر هواچ چمت
دنیلن بر اصولده انشا ایدلکده در که ، بواسول ارضرومک
بیکلرجه سنه اول تطبیق ایشدیکی طرز انشآتک بر
قویه سندن باشقا برشی دکلدر . یالکز اسکیدن
صویک نفوذینه مانع اولقی اوزره قولانیلان وچوراق
دنیلن کیللی طوپراق برینه [ایزولیرپاه] دنیلن
کاغذلقام اولمشدر . بوشالده کوستریورکه ، اسکی بی
تدقیق فائده لی در .

بر اصول وجوده کتیرمشلردی . طاوآنلرک قویوجه
زمینلری اوزرینه نصف دائره مقطعه یالیزی
برطاق اشکال هندسیه وجوده کتیرلر واونلرک
اورته لرینه ده لاله ، قریفیل ، سنبل کی چیچکلی
رنکلی اوله رق ایشلرلردی . آلتی وسکزی گوشه لی
طاوان کوبکلرندن سارقان یالیزی استیلا قیت پوسکول
طاوانک قویورنکی اوکنده الماس کی پارلایان
آویزه لری طاشیردی .

پلان و تزینات اعتبارله بو کونک مقصد و غایه
لرینه بیله اویغون اولان بو بنالر کوندن کونه محو
و خراب اولمقده در . شوکا امیزکه، بونلردن آلنان

الهامله عصری تورک اونیك شكلنى موفقیته تثبیت
ممکن اولاییله جکدر . ده رین وجدی تدقیقاتک محصله سی
شبه سزدرکه موفقیتدر . مدینتک صهی واجتماعی احتیاء
جاتی تدقیق ایتیش و یوردنده بر صنعت یکیلی وجوده
کتیرمک اوزره چالیشان معمار و صنعتکارلریمیزک
یاباققلری تدقیقات یکی بنالریمیزده ملی بر بلك تأمین
ایده جکدر . مدینتک نورلو ایشیغنه دوغرو کیده ن
تورک منورلری کوندن کونه بین الملل بر پائاییری
حالی آلان محله لرده ، بنالردن قورتولمق ایستیور .
عصرک کزیده لری ، تورک معمارلردن تورکک بو کونکی
اونی واونک قطعی شكلنى بکلیور .

